

اندیشه‌های غرب‌شناسی

بررسی و تحلیل مهم‌ترین تحولات
منطقه‌ی غرب آسیا، حوزه‌ی دیپلماسی و سیاست خارجی

شماره ۵۸

گزارش‌های هفتگی

آذر ۱۳۹۶

اندیشکده راهبردی تبیین

مجموعه گزارش‌های هفتگی

بررسی و تحلیل مهم‌ترین تحولات منطقه‌ی غرب آسیا، حوزه‌ی دیپلماسی و سیاست خارجی

شماره ۵۸

وبگاه اندیشکده: www.Tabyincenter.ir

نشانی: تهران، اقدسیه، خیابان شهید موحد دانش، خیابان نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۱۱

کد پستی: ۱۹۵۷۶۶۴۷۳۱

تلفن: ۲۶۱۵۳۳۲۹

نمابر: ۲۶۱۵۳۲۳۹

فهرست

- ۸ مهم‌ترین اخبار و تحلیل‌های راهبردی منطقه
- ۸ ۱- بن‌بست مستدام در سوریه، مطلوب رژیم صهیونیستی
- ۹ ۲- روزهای سخت حشد الشعبی
- ۱۰ ۳- حبس در یمن؛ اشغال و آزادسازی در یک روز!
- ۱۱ مهم‌ترین اخبار و تحلیل‌های حوزه سیاست خارجی
- ۴- درخواست سفیر افغانستان در هند، جهت افزایش حضور نظامی
این کشور
- ۱۱ ۵- چرایی عدم همراهی اروپا با ایالات متحده در اعلام قدس
به‌عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی
- ۱۳ ۶- اهداف سفر وزیر خارجه انگلستان به تهران
- ۱۵ ۷- آمریکا و خروج از تعهدات موشکی محدودیت‌زا

خلاصه مدیریتی

کثرت اخبار و سرعت بالای تحولات منطقه غرب آسیا موجب شد اندیشکده راهبردی تبیین تلاش کند در گزارشی ضمن طرح مهم‌ترین اخبار و تحولات منطقه، دلایل، اهداف و پیامدهای تحولات را به صورت هفتگی بررسی نماید. مبنای کار گزارش بر ارائه راهبردی‌ترین و مهم‌ترین اخبار و تحولات هفتگی قوام یافته است. علاوه بر بررسی اخبار و تحولات میدانی منطقه، پرداختن به اخبار و تحولات مرتبط با حوزه دیپلماسی و سیاست خارجی و ارائه تصویری مختصر از اهداف بازیگران این حوزه و پیامدهای این اخبار و تحولات، مقصود دیگر گزارش هفتگی اندیشکده راهبردی تبیین است.

عناوین مورد بررسی در این شماره:

مهمترین اخبار و تحلیل‌های راهبردی منطقه:

بن‌بست مستدام در سوریه، مطلوب رژیم صهیونیستی

روزهای سخت حشد الشعبی

حیس در یمن؛ اشغال و آزادسازی در یک روز!

مهمترین اخبار و تحلیل‌های حوزه سیاست خارجی

درخواست سفیر افغانستان در هند، جهت افزایش حضور نظامی این کشور

چرایی عدم همراهی اروپا با ایالات متحده در اعلام قدس به‌عنوان پایتخت رژیم

صهیونیستی

اهداف سفر وزیر خارجه انگلستان به تهران

آمریکا و خروج از تعهدات موشکی محدودیت‌زا

مهم‌ترین اخبار و تحلیل‌های راهبردی منطقه

۱- بن‌بست مستدام در سوریه، مطلوب رژیم صهیونیستی

خود سیاستمداران آمریکایی در تحلیل‌هایشان، در حرف‌هایشان، خواسته یا ناخواسته اعتراف کردند که باید در منطقه‌ی غرب آسیا جنگ ایجاد کنیم، اختلاف ایجاد کنیم، اینها را به جان هم بیندازیم؛ برای اینکه رژیم صهیونیستی در حاشیه‌ی امن قرار گیرد.

اگر بخواهیم سخن فوق از مقام معظم رهبری را در سوریه تطبیق دهیم، باید اشاره کنیم که سه سناریو در سوریه برای رژیم اشغالگر قدس مطرح است:

۱. بالکانیزه شدن سوریه: بالکانیزاسیون یعنی تقسیم شدن یک کشور به کشورهای کوچکی که از لحاظ ویژگی‌های هویتی همگن هستند. بالکانی شدن سوریه برای صهیونیست‌ها مطلوب نخواهد بود زیرا تقسیم سوریه به مناطق همگنی که گرایش‌های ضدیت با رژیم صهیونیستی دارند یا اجازه مبارزه با آن را خواهند داد، خطر جدی برای اشغالگران محسوب می‌شود.

۲. پایان جنگ و حفظ تمامیت ارضی: نفوذ سیاسی و نظامی ایران در پایان جنگ و تاثیر بر تعیین روند آینده سوریه، گزینه‌ی پایان جنگ را به شدت برای اشغالگران خطرناک جلوه خواهد داد.

۳. ادامه جنگ و فرسایشی شدن آن: بن‌بست مستدام در سوریه بهتر از هر سناریوی دیگری به رژیم کمک خواهد کرد. ادامه‌ی جنگ، سوری‌ها و دیگر کشورهای اسلامی را درگیر خود خواهد کرد و موجب تامین امنیت صهیونیست‌ها خواهد شد.

۲- روزهای سخت حشد الشعبی

دو روز پس از اعلام رسمی پیروزی بر داعش از سوی حیدر العبادی نخست وزیر عراق، مقتدی صدر از تحویل سلاح‌های سرایا السلام، شاخه نظامی جریان صدر به دولت خبر داد. اوس الخفاجی دبیر کل نیروهای ابوالفضل العباس (ع) هم این گروه را منحل کرده است. گردان‌های ابوالفضل العباس (ع) اولین گروه عراقی عازم به سوریه برای مشخصا دفاع از حرم حضرت زینب (س) بود که بعدها با تغییراتی، به جبهه‌های دیگر در سوریه نیز ورود کرد. احتمالا برخی گروه‌های دیگر نیز اقدام به انحلال کنند.

مقتدی صدر در سخنرانی روز دوشنبه خود، با صراحت به حشد الشعبی اشاره کرده و از دولت خواست تا مانع به کارگیری نام حشد در انتخابات شده و از حضور رهبران آن در انتخابات با عناوین حشد نیز جلوگیری کند. صدر در پایان سخنرانی خود از سایر گروه‌هایی که ذیل عنوان حشد الشعبی فعال بودند نیز خواست تا سلاح‌های خود را به دولت تحویل دهند.

حشد الشعبی روزهای سختی در پیش دارد. جریان‌های سنی عراق، کردها و برخی شیعیان از جمله جریان صدر و به بیان دیگر، عمده گروه‌هایی که حشد را به غلط یا درست در زمین نوری المالکی و یا ایران می‌بینند، راضی به ادامه حیات آن به‌عنوان یک شاخه نظامی مستقل از ارتش و نیروهای امنیتی نیستند. آینده امنیتی و نظامی حشد اکنون بیشتر از هر زمانی به عرصه سیاست گروه خورده و این امر، سیاست‌ورزی هوشمندانه‌ای را طلب می‌کند.

۳- حیس در یمن؛ اشغال و آزادسازی در یک روز!

شهر حیس، که به دست نیروهای هادی با پشتیبانی هوایی ائتلاف و همراهی زرهی امارات سقوط کرد با تلاش نیروهای مقاومت و انصارالله پس گرفته شد.

این سقوط و بازپس‌گیری چه نتایجی در خود دارد؟

سه گانه شهر حیس، الخوخه و التحیتابه عنوان نقطه حیاتی برای رسیدن به بندر الحدیده در یک مسیر چهار راهی قرار دارد که یکی از دو جاده اصلی به صنعا از این مسیر می‌گذرد.

۱. بازپس‌گیری این شهر و مناطق اطراف آن توسط انصارالله به معنای آن است که فشارهایی که می‌رفت بعد از مرگ صالح افزایش پیدا کند نتوانست پایه‌های دفاعی انصارالله را در داخل یمن تضعیف کند.

۲. از سوی دیگر با توجه به تسلیم شدن دو گردان از وفاداران صالح به نیروهای هادی در حیس، سقوط و بازپس‌گیری این شهر تنها یک شبانه‌روز طول کشید و این نشان می‌دهد که انصارالله از لحاظ امنیتی، به وضع خوبی دست یافته و پایه‌های دفاعی آن تنها به ارتش وابسته نیست.

۳. در نگاه دیگر نیز تلاش‌های هادی برای استفاده از تعصبات قبیلی در همراه سازی قبایل حامی علی صالح نیز به شکست انجامید و این نشان از همراهی قبایل با اهداف انصارالله است.

مهم‌ترین اخبار و تحلیل‌های حوزه سیاست خارجی

۴- درخواست سفیر افغانستان در هند، جهت افزایش حضور نظامی این کشور

«شیدا محمد ابدالی»، سفیر افغانستان در دهلی‌نو، از دولت هند خواسته تا حضور بیشتری در عرصه‌ی نظامی و امنیتی افغانستان داشته باشد.

وی پیش‌ازاین از راهبرد جدید آمریکا در قبال افغانستان استقبال کرده و خواهان فشار هرچه بیشتر این کشور بر پاکستان شده بود.

تحلیل و ارزیابی:

۱. افزایش حضور نظامی هند در افغانستان می‌تواند در دو چارچوب صورت پذیرد: حضور در قالب کشورهای شریک ناتو در این کشور، یا در چارچوب توافقنامه‌ی شراکت راهبردی هند و افغانستان (۲۰۱۱).

۲. شاید بتوان بزرگ‌ترین طالب حضور بیشتر هند در افغانستان را آمریکا دانست. عمده‌ترین دلایل مطلوبیت این موضوع برای ایالات‌متحده عبارتند از:

ایجاد فشار بر پاکستان (در قالب راهبرد جدید)

کاستن از بار مالی و نیروی انسانی جنگ

ایجاد یک کارگزار جدید در افغانستان

۳. خواسته‌ی اصلی آمریکا، در واقع اجرای سیاست‌های این کشور از سوی بازیگری جدید است که در چشم مردم افغانستان، مانند آمریکا منفور نباشد.

۴. اهداف اصلی هند در این زمینه عبارتند از:

برخورداری از نقش و جایگاهی بالاتر در معادلات منطقه‌ای

ایجاد یک اهرم جدید فشار علیه پاکستان

۵. افغانستان نیز به دلیل تحت فشار قرار دادن پاکستان و استفاده از آموزش و تکنولوژی نظامی هند، خواهان افزایش سطح روابط با این کشور است.

چالش‌ها

عمده‌ترین چالش‌های حضور امنیتی و نظامی هند در افغانستان، عبارتند از:

۱. عکس‌العمل کشورهای چین و پاکستان

۲. متأثر شدن روابط این کشور با ایران

۵- چرایی عدم همراهی اروپا با ایالات متحده در اعلام قدس به عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی

بعد از بیانیه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا و به رسمیت شناختن قدس اشغالی به عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی، مقامات کشورها و اتحادیه اروپا مواضع غیرهمسویی با تصمیم آمریکایی‌ها اتخاذ کردند. فدریکا موگرینی، هماهنگ‌کننده ارشد سیاست خارجی اتحادیه اروپا صراحتاً با این تصمیم دولت آمریکا مخالفت کرد.

حلیل و ارزیابی:

دلایل متعددی مانند بحث افکار عمومی، می‌تواند برای عدم همراهی اروپا با آمریکا در اعلام قدس به عنوان پایتخت رژیم صهیونیستی وجود داشته باشد اما مهم‌ترین و عمده‌ترین این دلایل عبارت‌اند از:

۱. نگرانی از واکنش جهان اسلام به این تصمیم؛ تقریباً در غالب نظرات اروپایی مطرح شده پیرامون این مسئله به تبعات انتقال پایتخت رژیم صهیونیستی به قدس اشاره شده است، از این رو می‌توان یکی از دلایل عمده عدم همراهی، نگرانی از واکنش‌های آتی جهان اسلام باشد.

۲. اصرار بر پیگیری روند سازش و راه‌حل دو دولت؛ عدم همراهی اروپایی‌ها با آمریکا به معنی حمایت آن‌ها از حقوق مردم مسلمان فلسطین نیست، بلکه اروپا راه‌حل مسئله فلسطین را سازش و پذیرش یک دولت نامشروع صهیونیستی می‌داند.

۳. باز نگه‌داشتن باب مذاکره؛ درحالی‌که آمریکایی‌ها با تصمیم خود، به‌صورت کامل طرف رژیم صهیونیستی را گرفته‌اند، محاسبات اروپایی‌ها می‌تواند بر این مبنا قرار داشته باشد که با ایفای نقشی میانه، اولاً باب مذاکره با طرف‌های فلسطین، مخصوصاً جنبش مقاومت را باز نگه‌داشته و ثانیاً نقش برجسته خود را در این مذاکرات تضمین کنند.

۶- اهداف سفر وزیر خارجه انگلستان به تهران

بوریس جانسون، وزیر خارجه انگلستان در صدر هیئتی سیاسی-اقتصادی به مدت دو روز به تهران سفر کرده است. قبل از او، فیلیپ هاموند در شهریور ۹۴ به عنوان وزیر خارجه انگلستان برای بازگشایی سفارت این کشور به تهران سفر کرده بود.

اما پیگیری چه اهدافی باعث شده است تا وزیر خارجه انگلستان بعد از نزدیک به دو سال به تهران سفر کند؟

تحلیل و ارزیابی:

۱. پیگیری پرونده جاسوس انگلیسی تبار دستگیر شده در ایران، از مهم ترین اهداف این سفر محسوب می شود که جانسون در دیدار با ظریف صریحاً آن را مطرح کرد.

۲. اطمینان یابی از ادامه اجرای برجام و عمل به تعهدات از سوی ایران، دومین مسئله ای است که از اهداف اصلی سفر جانسون به تهران به شمار می آید.

۳. در داخل کشور، جریان غرب گرا با تبلیغ گسترده پیرامون سفر جانسون به تهران، این سفر را در راستای ایجاد گشایش در تعاملات اقتصادی و تجاری بین ایران و اروپا به ویژه انگلستان نشان دادند.

در حالی که اخبار منتشر شده از سوی مقامات انگلیس و خود بوریس جانسون نشان می دهد بحث های مربوط به گشایش اقتصادی در کنار مواردی مانند پیگیری پرونده جاسوس دستگیر شده حتی در اولویت چندم نیز قرار ندارد.

۷- آمریکا و خروج از تعهدات موشکی محدودیت‌زا

به دنبال اتهام زنی متقابل روسیه و آمریکا به یکدیگر در مورد نقض پیمان نابودسازی موشک‌های دارای برد کوتاه و متوسط، از چند ماه پیش محافل رسمی و غیررسمی آمریکایی از جمله رئیس‌جمهور این کشور بحث خروج آمریکا از این پیمان دوجانبه را مطرح کرده‌اند.

تحلیل و ارزیابی

۱. پیمان نابودسازی موشک‌های برد کوتاه و متوسط در سال ۱۹۸۷ بین اتحاد جماهیر شوروی سابق و آمریکا ایجاد و طبق آن مقرر شد دو طرف ضمن نابودی این نوع از موشک‌های خود، به تولید و انباشت آن‌ها نیز اقدام نکنند.

۲. با شدت یافتن اختلاف نظرات روسیه و آمریکا در مورد سیاست‌های موشکی یکدیگر، مخصوصاً استقرار سامانه‌های موشکی آمریکا در اروپای شرقی و نزدیکی مرزهای روسیه، محافل آمریکایی از جمله کنگره و دولت این کشور بحث خروج از پیمان موشکی را مطرح کرده‌اند.

۳. دلیل واضح آمریکا برای خروج از این پیمان، برداشتن محدودیت‌های موجود برای تولید موشک‌های برد کوتاه و متوسط است. درحالی‌که این کشور تلاش می‌کند تا از طریق فشار بر ایران، محدودیت‌هایی را بر توانمندی دفاعی موشکی ایران تحمیل کند.

تصمیم آمریکا برای خروج از پیمان محدودیت موشکی، در کنار تلاش برای اعمال محدودیت بر توانمندی دفاعی موشکی ایران، نشان‌دهنده برنامه ریزی این کشور برای کسب و حفظ جایگاه برتر و استکباری برای خود از طریق تضعیف دیگر کشورها است.

تحلیل مرتبط:

برجام موشکی؛ تلاش آرام مثلث آمریکا، اروپا و غرب‌گرایان داخلی

<https://t.me/Tabyincenter/12669>

کثرت اخبار و سرعت بالای تحولات منطقه غرب آسیا موجب شد اندیشکده راهبردی تبیین تلاش کند در گزارشی ضمن طرح مهم‌ترین اخبار و تحولات منطقه، دلایل، اهداف و پیامدهای تحولات را به صورت هفتگی بررسی نماید. مبنای کار گزارش بر ارائه راهبردی‌ترین و مهم‌ترین اخبار و تحولات هفتگی قوام یافته است. علاوه بر بررسی اخبار و تحولات میدانی منطقه، پرداختن به اخبار و تحولات مرتبط با حوزه دیپلماسی و سیاست خارجی و ارائه تصویری مختصر از اهداف بازیگران این حوزه و پیامدهای این اخبار و تحولات، مقصود دیگر گزارش هفتگی اندیشکده راهبردی تبیین است.

نشانی مادر شبکه‌های اجتماعی

@Tabyincenter

Tabyincenter.ir

نشانی پایگاه اینترنتی:

۰۲۱ - ۲۶۱۵۳۲۳۹

شماره تماس جهت اعزام سخنران: